

UČITELJSKI TOVARIŠ.

Glasilo

„Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“.

Urejuje:

Jakob Dimnik,

učitelj na II. mestni šoli v Ljubljani.

Št. 8. Ljubljana, 16. mal. travna 1897. XXXVII. leto.

Vsebina: Učiteljska denarna zadruga. — Direktorij: Iz „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“. — Fr. Orožen: Ustavoznanstvo. — Josip Ciperle: Kulturne slike s Kranjskega. — Naši dopisi. — Vestnik. — Uradni razpisi učiteljskih služeb. — Listnica uredništva.

Geslo: „Ne nazaj, ne navzdol, ampak naprej in navzgor“.

Učiteljska denarna zadruga.

Dandanes se vse organizuje v društvih in zadrugah. Ljudstvo je prešinila ideja samopomoči v stanovskem združevanju. Le glejmo jih: Delavci, obrtniki in uradniki po mestih si ustanovljajo konsumna društva, hranilnice, posojilnice i. t. d. Kmetje imajo svoje posojilnice in zadruge. Poleg tega so pa še mnoga druga društva, ki pospešujejo izobrazbo in stanovsko samozavest. Tudi učitelji baš ne spimo. Imamo mnogo okraj. učit. društev in pri neštevilno drugih društvih so učitelji, ako ne med ustanovitelji, gotovo pa med delavnimi pospeševalci. Treba je pa, da še kaj storimo zase. Mislim, da bi učiteljem nič ne škodilo, ako si ustanovimo denarno zadrugo, pod tem ali onim imenom. Ta zadruga bi shranjevala denar tistih srečnih učiteljev, kojim ob leti kaj preostane; v tej zadrugi bi nalagala denar tista učiteljska društva, ki imajo kaj lastnega premoženja i. t. d. Nasprotno bi pa dajala zadruga svojim članom-učiteljem posojila, katera bi ti vračevali v mesečnih obrokih. Saj veste, kako je ob boleznih, selitvi i. t. d. Koliko pa jih je, ki bi rekli: jaz imam za tak slučaj denar v žepu. Največ se jih mora v takem slučaju zadolžiti. Vselej in povsod pa tudi ni mogoče dobiti denarja. Pa čemu bi še dalje razkladal, saj ima vsak dovolj svoje domišljije. Sklepam:

1. Taka denarna zadruga je potrebna.
2. Tako denarno zadrugo je mogoče ustanoviti.
3. Mi imamo voljo in zmožnost k temu.

Tovariši, ki imajo kaj vpliva med svojimi tovariši, naj se loté te stvari; slovensko učiteljstvo jim bo hvaležno. Lahko je pa tudi zlasti zato, ker imamo slov. učitelji v svoji sredi strokovnjaka g. Lapajneto v Krškem, ki bo rad žrtvoval nekoliko časa v ta namen.

Zato bi jaz dejal: Lotimo se stvari precej, četudi z majhnimi sredstvi saj: od zrna do zrna . . . Kdor je zadovoljen, naj se oglasi!*)

Iz „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Direktorij „Zaveze“ vposlal je odboru družbe sv. Mohora sledeči dopis:

Slavnemu odboru družbe sv. Mohora v Celovcu!

Slovensko učiteljstvo je bilo — žal! — že dvakrat primorano, svariti odbor družbe sv. Mohora, naj v svojih knjigah ne priobčuje učiteljski stan želečih in sramotečih spisov. A, dasi je slavni odbor obljubil, da se kaj takega več ne prigodi, je vendar svojo obljubo prelomil.

Letos je slavni odbor račil zopet kreniti na staro pot, vsprejemši v svoj koledar za l. 1897. povest nekega Petra Bohinjca „Nevednost in sleparstvo“. Med drugimi sramotilnimi besedami je čitati tam tudi stavek:

„In tisti ščetinasti šomašter zmirom tiči doli v malinu in je in pije zastonj.“

Naš namen ni, tukaj ocenjevati to neestetično povest. Tudi ne bomo tukaj preiskovali nagibov, ki so napotili pisatelja, da je napisal te neumestne žalitve. — Pač pa se v tej zadevi obračamo do slavnega odbora, ker je jedini on odgovoren za vse spise, ki jih priobča v svojih knjigah.

Mnogo si upa slovensko učiteljstvo potrpeti, a v tem slučaju ne more molčati, ker pride ta povest v roke priprostemu narodu in zlasti

*) Misel je dobra in če jo izvedemo, storili bomo zopet velik korak naprej. Le resne volje in vstrajnosti je treba. Poglejte, koliko vika in krika je bilo s početka zoper „učiteljski konvikt“ in „cesar Franc Jožefovo ustanovo za učiteljske sirote na Kranjskem.“ In danes! Danes, po preteku dveh, oziroma jednega leta ima prvo podjetje blizu 3000 gl., drugo pa tudi že blizu 700 gl. premoženja. To je več kakor veliko za naše razmere. Prav tako lahko si ustanovimo tudi denarno zadrugo. Prosimo, g. dopisnik, vzemite to stvar roke! Slovensko učiteljstvo Vam bode hvaležno za to. Stopite v dogovor z g. Iv. Lapajnetom in morebiti še s kakim drugim strokovnjakom, sestavite pravila ter stopite čim prej na dan ž njimi. Prosimo, oglašite se še večkrat o tem vprašanji!